

**Република Српска
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Сенат Универзитета**

Број: 02/04-3.1280-119/16
Дана, 18.05.2016. године

На основу члана 64. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13 и 44/15) и члана 33. Статута Универзитета у Бањој Луци, Сенат Универзитета је на 60. сједници одржаној 18.05.2016. године, доноси

**ОДЛУКУ
о усвајању Берлинске декларације о отвореном приступу научном звању**

Члан 1.

Усваја се Берлинска декларација о отвореном приступу научном звању.

Члан 2.

Берлинска декларација о отвореном приступу научном звању је саставни дио ове Одлуке.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и иста ће бити објављена на веб страници Универзитета у Бањој Луци.

Образложение

Сенат Универзитета на 60. сједници одржаној 18.05.2016. године разматрао је Приједлог Берлинске декларације о отвореном приступу научном звању.

На основу наведеног, Сенат Универзитета у складу са одредбама Закона о високом образовању и Статутом Универзитета у Бањој Луци, одлучио је као у диспозитиву ове Одлуке.

Достављено:

1. Свим факултетима/Академији,
2. Проректорима Универзитета,
3. Генералном секретару,
4. а/а.

БЕРЛИНСКА ДЕКЛАРАЦИЈА О ОТВОРЕНОМ ПРИСТУПУ НАУЧНОМ ЗНАЊУ

УВОД

Интернет је из основа промијенио практично и економско стање дистрибуције научног знања и културне баштине. По први пут, интернет пружа прилику да се успостави глобално и интерактивно представљање људског знања, укључујући културну баштину, као и обезбеђивање приступа том знању у читавом свијету.

Ми, доле потписани, осјећамо обавезу да прихватимо изазов који пружа интернет као дјелотворни медиј за дистрибуцију знања у настању. Очito је да ће такав развој омогућити значајне измјене природе научног издаваштва као и постојећег система обезбеђења квалитета.

У духу Декларације Будимпештанске иницијативе за отворени приступ, Повеље ЕСНО и Бетезданске изјаве о објављивању са отвореним приступом, припремили смо нацрт Берлинске декларације како би промовисали интернет као дјелотворни инструмент основе глобалног научног знања и људске мисли, и предложили мјере које би креатори истраживачке политике, научноистраживачке установе, фондови за финансирање истраживања, библиотеке, архиви и музеји требало да размотре.

ЦИЉЕВИ

Наша мисија ширења знања само је дјелимично испуњена ако информације нису широко и једноставно доступне друштву. Треба да подржимо нове могућности ширења знања не само помоћу класичних форми него све више и преко парадигме отвореног приступа преко интернета.

Отворени приступ дефинишемо као свеобухватан извор људског знања и културне баштине који је потврђен од стране научне заједнице.

Да бисмо остварили визију глобалног и приступачног представљања знања, будућа мрежа треба да буде одржива, интерактивна и транспарентна. Садржај и софтверски алати морају бити отворено доступни и компатибилни.

ДЕФИНИЦИЈА ПРИЛОГА СА ОТВОРЕНИМ ПРИСТУПОМ

Успостављање отвореног приступа као свјетске процедуре у идеалном случају захтијева активни допринос сваког појединог ствараоца научног знања и посједника културног наслеђа. Прилози са отвореним приступом укључују изворне резултате научних

истраживања, необраћене податке и метаподатке, изворе, дигиталне приказе сликовног и графичког материјала и научну мултимедијалну грађу.

Прилози са отвореним приступом морају да задовоље два услова:

1. Аутор/автори и носилац/носиоци права на такав прилог додјељују свим корисницима слободно, неопозиво, глобално право приступа и дозволу да умноже, користе, дистрибуирају, преносе и приказују рад јавно и да произведе и дистрибуирају радове настале на основу њих у било ком дигиталном медију, за било коју одговорну сврху, уз одговарајућу напомену о ауторству (стандарди заједнице ће наставити да обезбеђују механизам обавезног навођења аутора и одговорног коришћења објављеног рада, као и до сада), као и право на израду мањег броја штампаних примјерака за личну употребу.
2. Потпуна верзија рада, као и сви пратећи материјали, укључујући копију дозволе како је горе наведено, у одговарајућем стандардном електронском облику похрањује се (и на тај начин објављује) у најмање једном репозиторијуму који примјењује одговарајуће техничке стандарде (као што је Open Archive протокол), и који подржава и одржава га нека академска установа, научно друштво, владина агенција или друга призната организација која тежи да омогући слободан приступ, неограничену дистрибуцију, интероперабилност и дугорочно архивирање.

ПОДРШКА ПРЕЛАСКУ НА ПАРАДИГМУ ОТВОРЕНОГ ЕЛЕКТРОНСКОГ ПРИСТУПА

Наша организација је заинтересована за даљу промоцију нове парадигме отвореног приступа у циљу постизања што веће добробити науке и друштва. Стога намјеравамо да постигнемо напредак тако што ћемо:

- охрабривати наше истраживаче/стипендисте да објављују своје радове према начелима парадигме отвореног приступа,
- охрабривати посједнике културне баштине да подрже отворени приступ постављањем својих извора на интернет,
- развијати средства и начине за вредновање прилога са отвореним приступом и интернет часописа како би се одржали стандарди обезбеђења квалитета и добре научне праксе,
- подржавати да публикације са отвореним приступом буду признате приликом унапређивања аутора и вредновања њиховог научног доприноса,
- подржавати суштинску вриједност доприноса инфраструктури отвореног приступа путем развоја софтверских алата, обезбеђивањем садржаја, израдом метаподатака или објављивањем појединачних радова.

Схватамо да процес преласка на отворени приступ мијења правни и финансијски аспект ширења знања. Наша организација намјерава да дође до решења која подржавају даљи развој постојећих правних и финансијских оквира како би омогућили оптимално коришћење и приступ.

РЕКТОР

Проф. др Станко Станић

Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities

**The Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities of
22 October 2003 was written in English.**

Preface

The Internet has fundamentally changed the practical and economic realities of distributing scientific knowledge and cultural heritage. For the first time ever, the Internet now offers the chance to constitute a global and interactive representation of human knowledge, including cultural heritage and the guarantee of worldwide access.

We, the undersigned, feel obliged to address the challenges of the Internet as an emerging functional medium for distributing knowledge. Obviously, these developments will be able to significantly modify the nature of scientific publishing as well as the existing system of quality assurance.

In accordance with the spirit of the Declaration of the Budapest Open Access Initiative, the ECHO Charter and the Bethesda Statement on Open Access Publishing, we have drafted the Berlin Declaration to promote the Internet as a functional instrument for a global scientific knowledge base and human reflection and to specify measures which research policy makers, research institutions, funding agencies, libraries, archives and museums need to consider.

Goals

Our mission of disseminating knowledge is only half complete if the information is not made widely and readily available to society. New possibilities of knowledge dissemination not only through the classical form but also and increasingly through the open access paradigm via the Internet have to be supported. We define open access as a comprehensive source of human knowledge and cultural heritage that has been approved by the scientific community. In order to realize the vision of a global and accessible representation of knowledge, the future Web has to be sustainable, interactive, and transparent. Content and software tools must be openly accessible and compatible.

Definition of an Open Access Contribution

Establishing open access as a worthwhile procedure ideally requires the active commitment of each and every individual producer of scientific knowledge and holder of cultural heritage. Open access contributions include original scientific research results, raw data and metadata, source materials, digital representations of pictorial and graphical materials and scholarly multimedia material.

1. Open access contributions must satisfy two conditions: The author(s) and right holder(s) of such contributions grant(s) to all users a free, irrevocable, worldwide, right of access to, and a license to copy, use, distribute, transmit and display the work publicly and to make and distribute derivative works, in any digital medium for any responsible purpose, subject to proper attribution of authorship (community standards, will continue to provide the mechanism for enforcement of proper attribution and responsible use of the published work, as they do now), as well as the right to make small numbers of printed copies for their personal use.

2. A complete version of the work and all supplemental materials, including a copy of the permission as stated above, in an appropriate standard electronic format is deposited (and thus published) in at least one online repository using suitable technical standards (such as the Open Archive definitions) that is supported and maintained by an academic institution, scholarly society, government agency, or other well-established organization that seeks to enable open access, unrestricted distribution, inter operability, and long-term archiving.

Supporting the Transition to the Electronic Open Access Paradigm

Our organizations are interested in the further promotion of the new open access paradigm to gain the most benefit for science and society. Therefore, we intend to make progress by

- encouraging our researchers/grant recipients to publish their work according to the principles of the open access paradigm.
- encouraging the holders of cultural heritage to support open access by providing their resources on the Internet.
- developing means and ways to evaluate open access contributions and online-journals in order to maintain the standards of quality assurance and good scientific practice.
- advocating that open access publication be recognized in promotion and tenure evaluation.
- advocating the intrinsic merit of contributions to an open access infrastructure by software tool development, content provision, metadata creation, or the publication of individual articles.

We realize that the process of moving to open access changes the dissemination of knowledge with respect to legal and financial aspects. Our organizations aim to find solutions that support further development of the existing legal and financial frameworks in order to facilitate optimal use and access.

